

Bauhaus
 Networking Ideas
 and Practice
 Umrežavanje ideja
 i prakse

DIZAJNERICA TEKSTILA OTTI BERGER
 Otti Berger, diplomirana dizajnerica tekstila s Bauhauusa (u sredini) u društvu kolegica.

IVANA TOMLJENović MELLER

Našu Ivanu Tomljenović Meller na krovu škole 1929. snimio je Naftali Rubinstein (desno).

BAUHAUS I njegova ŽENSKA SNAGA

Izložba u zagrebačkom MSU podsjeća na hrvatske studente na ovoj glasovitoj školi, s posebnim naglaskom na žene po kojima je Bauhaus bio poznat

Piše: Ana Lendvaj Fotografije: Muzej suvremene umjetnosti, Getty/Guliver, arhiva

Gradnja katedrala još je u srednjem vijeku ujedinijavala umjetnike i obrtnike svih potrebnih vrsta kako bi bila stvorena građevina dostojna naziva duhovnog doma. Na pragu 20-ih godina s istom je idejom pokrenuta najvažnija škola umjetnosti, arhitekture i dizajna u 20. stoljeću - Bauhaus. Interdisciplinarnost danas nije neobična na studiju umjetnosti li bilo čega drugoga. Čuveni njemački arhitekt i teoretičar arhitekture Walter Gropius upravo je mislio na interdisciplinarnost kad je 1919. u Weimaru osnovao "Bauhaus eksperiment", kako su zvali školu koja je po njegovoj zamisli objedinjavala rad arhitekata, umjetnika i obrtnika. Tri su važna direktora obilježila njezinu povijest - uz Gropiusa, još i Hannes Meyer te Mies van der Rohe. Redom su to imena koja izazivaju strahopoštovanje. Gropius je znao da za tako zahtjevnju ideju univer-

zalnog jedinstva mora imati najbolje profesore svijeta, pa ih je i pribavio. U Bauhausu su radili vrhunski umjetnici - Kandinski, Klee, Moholy-Nagy, Oscar Schlemmer i brojni drugi. Druga je zadaća bila stvoriti takvo jedinstvo i između studenata te je u tome uspio: uspostavljena je legendarna solidarnost i povezanost među "bauhausovcima", temeljena na zajedničkim festivalima i stilu života koji je od učenjaka trebao stvoriti igru. Maksimalno kreativnu, dakako.

Bauhaus je na samom početku 1919. upisalo **106 muškaraca i 101 žena**. Taj se omjer poslije smanjivao na štetu žena.

Evidencijski broj / Article ID: 15723514
 Vrsta novine / Frequency: Tjedna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section:

Bauhaus
 Networking Ideas
 and Practice
 Umrežavanje ideja
 i prakse

1929 Bauhaus 1929

Učenje i rad nisu trebali biti teret i nisu bili. U Bauhaus su se, kako pišu istraživači, upisivali uglavnom sinovi i kćeri bogatijih roditelja i onih liberalnijega svjetonazora. No puno je njih u Bauhaus dolazilo s već završenom likovnom akademijom, studijem arhitekture i obrtničkim svjedodžbama. Ili bi te studije i školovanje dovršili nakon znanja stečenih na Bauhausu...

No ta revolucionarna škola koju je pohađalo oko 1240 učenika, koja je imala stotinu vrsnih nastavnika i koja je presudno utjecala na cjelokupno 20. stoljeće, ipak je proganjana - u Dessau, pa u Berlin, nakon čega su njezini najveći talenti pobjegli u Ameriku. Takvu joj je sudbinu skrojio nacizam. Ključ u bravu stavljen je 1933. godine, ali je ideja Bauhauusa preživjela jer je nosila sa sobom ključne odgovore za eru nove industrijalizacije i budućnost čiji je duh razbudila 14 godina prije.

O čemu je riječ upravo pokazuje velika izložba u zagrebačkom Muzeju suvremene umjetnosti "Bauhaus - umrežavanje ideja i prakse (Baunet)", koja obuhvaća Bauhaus, ali i njegovo naslijeđe sve do 1961. godine, godine podizanja Berlinskog zida. Autorice projekta Vesna Meštrić i Jadranka Vinterhalter pokrenule su izložbom val prisjećanja na hrvatske studente Bauhauusa, osobito žene po kojima je

PLES KAO DIO IDEJE BAUHAUSA

Oscar Schlemmer svojim je Trijdnim plesom dao svijetu jedan od najljepših i najvažnijih manifesta kulture (dolje).

Bauhaus bio poznat. Bauhaus je na početku upisao jednak broj muškaraca i žena. Taj se omjer, međutim, smanjivao nauštrb žena. Žene, osobito gradske žene, su 20-ih godina prošlog stoljeća vozile automobile, čak i pilotirale, bavile su se sportom i natjecale. Nosile su kratke dječjačke frizure i hlače... ▶

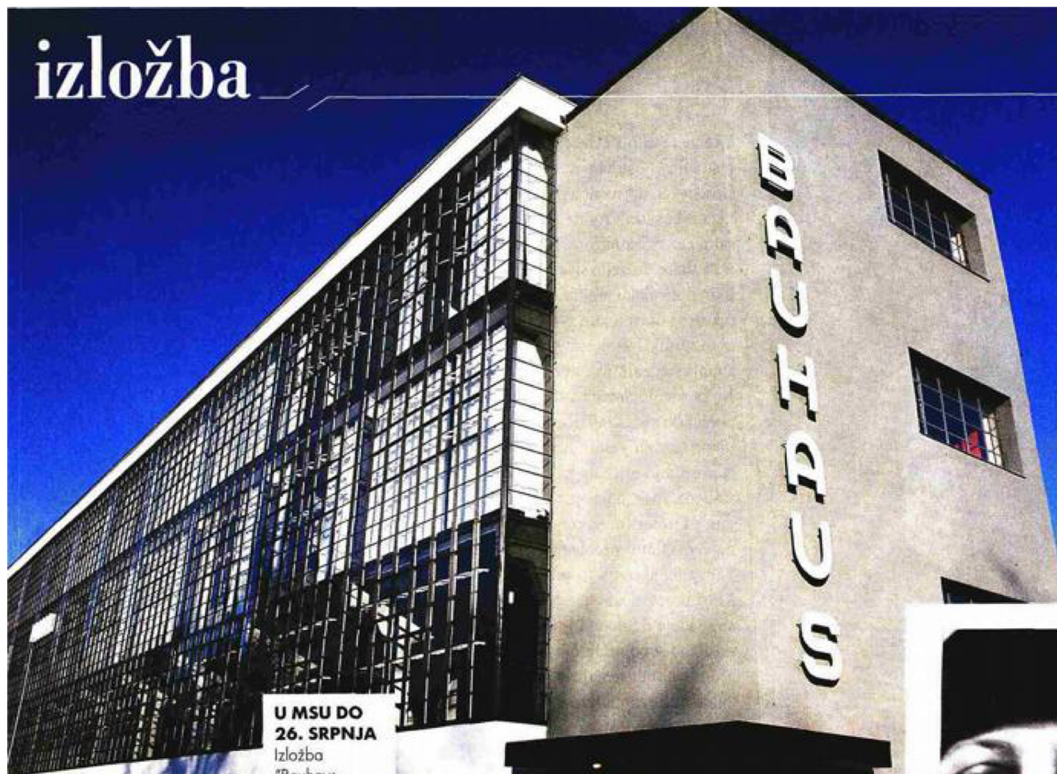
KOLAŽI I FOTOGRAFIJA

Ivana Tomljenović je prva hrvatska žena obrazovana u Bauhausu. Njezine kolaže oslonjene na fotografiju još treba istražiti (desno).

Bauhaus
 Networking Ideas
 and Practice
 Umrežavanje ideja
 i prakse

**VEĆ
 PRETHODNO
 ŠKOLOVANI**
 U Bauhaus su
 žene dolazile
 s diplomom
 akademija i
 umjetničkih
 škola. Iz urbanih
 sredina, imale
 su glazbeno
 obrazovanje...

**U MSU DO
 26. SRPNJA**
 Izložba
 "Bauhaus -
 umrežavanje
 ideja i prakse
 (Bounet)" u
 zagrebačkome
 MSU otvorena
 je do 26. srpnja.

Svjedočili su tako žurnali, iako za njih nije još bilo pravih sloboda, jer su dom i kućanski poslovi i dalje bili prvi na popisu onoga što radi žena toga doba. Studiji poput Bauhauusa činili su se pravim rajem slobode. Ali vraga! Kamen spoticanja bio je sam Gropius. Genij je mislio

da žene nisu sposobne percipirati treću dimenziju, da djeluju i misle u 2D, u dvodimenzionalnom prostoru. Bilo je to zapanjujuće. U Bauhausu je za njih poglavito bilo rezervirano učenje tekstilnog dizajna! U tekstilijama je žena nenadmašna, mislilo se. No žene su otkrile i fotografiju i, baš zahvaljujući tome, danas imamo fotodokumentirani "Bauhaus eksperiment", sjajne fotoilustracije i kolaže koji svjedoče o važnosti ideje Bauhaus. Ženskom tsunamiju, kako bi danas nazvali navalu žena na Bauhaus 20-ih godina, zahvaljujemo danas lik i djelo Ivane Tomljenović Meller, hrvatske "bauhausovke", kćeri posljednjeg hrvatskog bana Tomljenovića, o kojoj danas privatno znamo više negoli u umjetničkom pogledu. Zovu je ikonom stila u skladu s ovim vremenom, iako je živjela stilom bauhausovske bratovštine i bavila se ozbiljnim dizajnerskim poslom, scenografijom, reklamom... Na krovu

Otti Berger (gore) rođena je u Zmajevcu u **Baranji, bila je vrhunska** imaginativna tekstilka. Znala je sve o tekstilu.

škole 1929. snimio ju je Naftali Rubinstein. Impresivna je to slika. Puna energije kao i sve fotografije mladih u Bauhausu. Eksplozija snage. Uz nju je školu pohađala Ottilie Berger, diplomirana dizajnerica tektila s Bauhauusa, kod kojeg je baš bila važna treća dimenzija, iskorak u volumen ili sliku volumena. Čuvena je njena "taktalna pločica" – još važniji su njezini izumi u tekstilu i industrijskoj proizvodnji tektila. Ottilie je rođena u Hrvatskoj, koja je još bila u sklopu Austro-Ugarske, pa je svojataju i Madari. Uzalud traga jući za poslom, uzalud čekajući vizu za bijeg u Ameriku, ostala je zarobljena u kavezu nacizma i tragično skončala u Auschwitzu 1944. godine. A nižu se tu još deseci ženskih sudbina. Zajedno s njima još čekamo da budu uključene u glavnu povijest umjetnosti 20. stoljeća.